

ԱՊԱԳԻՆՅ

ԽԳ. ՏԱՐԻ ԹԻ 2409 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2023
• VOL. XLIII, NO 2409 • 6 NOVEMBRE 2023 • MONDAY, 6 NOVEMBER 2023

Entrusted for over 25 years

Journey Home™ coverage included with new pre-arrangement contracts* (\$595 value)

www.komitas.ca (514) 331-0400

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԵՈՒԹԻՒՆԸ ՉԵՂԱՐԿԱԾ Է «ԿՈՎԵՐՈՒ ՊԱՐՏԵՉ»-Ի ՀԱՍԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքությունը կը տեղեկացնէ, որ Նամակ ուղարկած է Xana Gardens Ltd-ին՝ յայտնելով, որ չեղարկած է Երուսաղեմի չին քաղաքի հայկական թաղամասի «Կովերու պարտեզ» կալուածքին վերաբերեալ 2021թ. Յուլիս 8-ին ստորագրուած համաձայնագիրը: Այս մասին կը յայտնէ Երուսաղեմի պատրիարքութեան դիւանապետ Հայր Աղան Գոգչեան:

«Կովերու պարտեզ»-ը կը գտնուի պատմական Սիոն լեռան վրայ, Երուսաղեմի հայկական թաղամասի հարաւարեւմտեան անկիւնը: Դեռ 2021թ. Նոյեմբերին Մայր Աթոռի մէջ Գերագոյն հոգեւոր խորհուրդը քննարկած էր Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքարանին կողմէ «Կովերու պարտեզ» կալուածքը վարձակալութեան յանձնելու խնդիրը եւ կոչ ըրած էր չեղարկելու այդ որոշումը:

ԼԵՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵՉ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ԶԻՆՈՒՐՈՐԿԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԻՆ ՀՏԵՒԱՆԵՈՎ ԶՈՅՈՒԾ Է 200-ԷՆ ԱՖԵԼԻ ԶԻՆՈՒՐ

Նախաքննութեան ընթացքին ձեռք բերուած փաստացի տուեալներուն համաձայն, Ատրպէյճանի 19-20 Սեպտեմբերին իրականացուցած զինուորական յարձակումին հետեանքով Լեռնային Ղարաբաղի մէջ զոհուած է 200-էն աւելի զինուոր եւ քաղաքացիական անձ: Մտաւոր 12 քաղաքացի եւ 30 զինուորական ծառայող համարուած է անհետ կորած: Առկայ են առնուազն 14 անձի խոշտանգման ենթարկուելու դէպքեր, որոնցմէ 12-ը զինուոր են, 2-ը՝ քաղաքացի: Զինուորական գործողութիւններուն հետեանքով սպաննուած է 3 երեխայ, տարբեր աստիճանի մարմնական վնասուածքներ ստացած է 231 զինուոր եւ 80 քաղաքացի:

Ատրպէյճանի կողմէ ԼՂ բնակչութեան նկատմամբ ցեղային զտման քաղաքականութեան ծրագրուած ու կանխամրցուած քաղաքականութեան հետեանքով՝ ԼՂ-ի գրեթէ ողջ բնակչութիւնը՝ 100 հազարէն աւելի անձ՝ բացառապէս ֆիզիքապէս փրկուելու անհրաժեշտութենէն դրդուած, բռնի տեղահանուած է՝ չունենալով ունեցուածքը, գոյքը դուրս բերելու պատշաճ ժամանակ եւ կարելիութիւն: Ընդ որուն, բռնի տեղահանութեան ընթացքին եւ անոր անմիջապէս յաջորդող ժամանակահատուածին արձանագրուած է 64 քաղաքացիի մահ, որոնք ուղիղ պատճառական կապի մէջ են պաշարման ժամանակահատուածին, ցեղային զտումներու գործողութիւններուն եւ տեղահանութեան ընթացքին կրած զրկանքներուն՝ սովի, դեղորայքային եւ բժշկական օգնութեան բացակայութեան եւ այլին հետ:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ՝ ԲՈՆԻ ՏԵՂԱՅԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒՆ. «Լ. ՂԱՐԱԲԱՂ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼՈՒ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԱՊՐԵՅԷՔ ԵՒ ԱՇԽԱՏԵՅԷՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՉ»

Հայաստանի Հանրապետութեան վարչապետ՝ Նիկոլ Փաշինեան Լեռնային Ղարաբաղէն բռնի տեղահանուածներուն յորդորած է մնալ, ապրիլ եւ աշխատիլ Հայաստանի մէջ:

«Արմէնփրէս»-ի փոխանցմամբ՝ այս մասին Փաշինեանը բարձրաձայնած է Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան՝ Նոյեմբեր 2-ի նիստի ընթացքին:

«Նորից ուզում եմ այս դիրքորոշումն ասել եւ դիմել Լեռնային Ղարաբաղից բռնի տեղահանուած մեր քոյրերին և եղբայրներին: Եթէ նրանք առարկայական հնարաւորութիւն չեն ունենալու վերադառնալ Լեռնային Ղարաբաղ, ապա մեր քաղաքականութիւնն ու ցանկութիւնն այն է, որ նրանք բոլորը մնան Հայաստանի Հանրապետութիւնում, ապրեն, աշխատեն Հայաստանի Հանրապետութիւնում», - ըսած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան:

ՆՈՒՊԱՐ ԱՖԵԵԱՆ CNN-Ի ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՌՈՒՆ ԽՕՍԱԾ Է ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ԿՈՂՄԷ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵՉ ԻՐԱԿԱՆԱՅՈՒԿԸ ԷԹՆԻԿ ԶՏՄԱՆ ԵՒ ՌՈՒԲԷՆ ՎԱՐՊԱՆԵԱՆԻ ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ամերիկեան Moderna դեղագործական ընկերութեան համահիմնադիր՝ Նուպար Աֆեեան CNN-ի լրագրող Քրիստիան Ամանփուրի հետ զրոյցի ընթացքին խօսած է Լեռնային Ղարաբաղի մէջ Ատրպէյճանի կողմէ իրականացուած էթնիկ զտման մասին:

«Արմէնփրէս»-ի փոխանցմամբ՝ Աֆեեան անդրադարձած է 2020 թ-ին Ատրպէյճանի սանձազերծած 44-օրեայ պատերազմին, անկէ 2 տարի անց Պաքուի կողմէ Լեռնային Ղարաբաղի շրջափակման եւ 2023 թ. Սեպտեմբեր 19-ին Լեռնային Ղարաբաղի վրայ ատրպէյճանական յարձակումին, որու հետեանքով հարիւրաւոր մարդիկ զոհուեցան, իսկ Արցախի հայերը ստիպուած եղան զանգուածային կերպով լքել իրենց պատմական հայրենիքը:

«Երբ մենք կը խօսինք 120 հազար մարդու մասին, որոնք կը լքեն իրենց հայրենի հողը, այդ էթնիկ զտում է՝ դասական սահմանմամբ: Եւ այդ իմ կողմէ տրուած սահմանումը չէ: Այդ սահմանումը տրուած է միջազգային փորձագետներու մեծ մասի կողմէ, որոնք բարձրաձայնած են այս մասին վերջին մէկ ամսուայ ընթացքին՝ ըսելով, որ այն, ինչ տեղի կ'ունենայ, նախ շրջափակումը, այնուհետեւ անոր յաջորդող իրադարձութիւնները, էթնիկ զտում են», - ըսած է Աֆեեան:

Ան նաեւ անդրադարձած է Լեռնային Ղարաբաղի նախկին պետ նախարար Ռուբէն Վարդանեանի ձերբակալութեան մասին Ատրպէյճանի կողմէ:

«Այս, իսկապէս, չափազանց անձնական եւ ցաւալի իրավիճակ է», - նշած է Աֆեեան՝ յիշելով տարբեր մարդասիրական ծրագրերու մէջ Ռուբէն Վարդանեանի հետ իր 23 տարուայ համատեղ աշխատանքի մասին, նաեւ յաւելելով, որ Ռուբէն Վարդանեան պետ նախարարի պաշտօնէն հեռանալէն ետք ան մնացած է Լեռնային Ղարաբաղի մէջ եւ հոն մարդասիրական նախագծեր իրականացուցած է:

Ի ԽՆԴԻՐ ՄԵՐ ՊԱՏԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻՆ

ՅԱԿՈՒ ՍԷՏԻԵՆ

Անշուշտ հիլամ Ալիեյը պետական այն գործիչը չէ, որմէ կարելի էր ակնկալել յաղթողի վեհանձնութիւն, պետական հեռատես մարդու խոհեմութիւն, մարդ՝ որ գիտէ թէ պատերազմի է թէ խաղաղութեան գինը, տեսական խաղաղութեան գինը:

Ընդհակառակն, ասիական տափաստաններէն իր վաչկատուն (nomad) նախահայրերէն ժառանգած գայլային բնագոյնը միշտ կենդանի են իր մէջ՝ յօշոտելու, յափշտակելու, նուաստացնելու իր գոհերը:

Նոկտեմբեր 15-ին հիլամը նորէն Արցախ գացած էր, նման այն ոճրագործին, որ, ինչպէս Տոսթոյեակիի «Ոճիր եւ պատիժ» վէպի հերոսներէն դատական քննիչը կը բացատրէ, շարունակ կը վերադառնայ հոն, ուր կատարած է իր եղեռնագործութիւնը: Սարսանկի ջրամբար այցելելէն ետք, ջրամբար՝ գոր 44-օրեայ պատերազմին եթէ մեր ռազմաքաղաքական ղեկավարութիւնը պճեղ մը գայլային բնագոյն ունենար՝ կրնար հրթիռներով կործանել ամբարտակը եւ ջրամոյն ընել մօտակայքի ազերիական բազմաթիւ բնակավայրեր: Այնուհետեւ հիլամը գացած է մայրաքաղաք Ստեփանակերտ, մտած նախագահական պալատ՝ անարգելու համար հոն աշխատած եւ զինք ու հօրը պարտութեան մատնած նախագահներ Ռոպերթ Քոչարեանը, Արկատի Ղուկասեանը, Բակո Սահակեանը եւ միւսները: Անարգելու համար զինուորական փառաւոր ուղի անցած Զօրավարներ՝ Լեւոն Մնացականեանը եւ Դաւիթ Մանուկեանը: Բոլորն ալ, բացի, բարեբախտաբար, Ռ. Քոչարեանէն, ատրայեյճանական կալանավայրերու մէջ հարցաքննութեան, ծաղրի, հաւանաբար նաեւ ֆիզիքական ու հոգեկան կտտանքներու կ'ենթարկուին՝ ծիծաղելի դատական գործողութիւններով, իսրայէլացիներէն փոխ առնուած «ահաբեկչական» ամբաստանութիւններով:

Ալիեյի կտի, ամբարտաւան կեցուածքը, լպիրշ արտայայտութիւնները ծանօթ են բոլորին, սակայն Նոկտեմբեր 19-ին ան գերազանցեց ինքզինքը եւ անգամ մը եւս ապացուցեց, որ պետական մարդ չէ, այլ՝ բախտաւոր բռնատէր, որ բացի բնական հարստութիւններէն, նաեւ անոնցմով, ունի հզօր հովանաւորներ՝ Թորքիան եւ Իսրայէլը, որոնք անմիջական մասնակցութեամբ յաղթանակ ապահովեցին անոր: Բախտաւոր է նաեւ անով, որ միջազգային զանազան միջամտութիւններով իշխանութեան եկած մեր նոր իշխանութիւնը թէ ռազմաքաղաքական, թէ դիւանագիտական եւ թէ ներքին ազգային միասնութիւն ստեղծելու իր պարտականութեան մէջ կատարելապէս անկարող դուրս ելաւ, ու փոխանակ նախկին իշխանութեանց սխալները սրբագրելու, երկիրը վերածեց անոյժ եւ անօգնական առարկայի:

Հիլամ Ալիեյը «ծաղրածու» կը կոչէ Արցախի շանրապետութեան, ուշադրութիւն, երեք նախագահները՝ առանց անունները տալու: Ան կ'ուզէ մոռնալ ու մոռցնել, որ Արցախի հինգ նախագահներէն երեքի օրով հայկական ուժերէն փառաւոր ծեծ կերած է իր բանակը եւ այժմ կը յոխորտայ, երբ անոնք պաշտօնի վրայ չեն: «Նոս նստած այդ երեք ծաղրածուները ինքզինքնին նախագահ կ'անուանէին, իսկ հիմա արժանի պատիժի կ'արժանանան», կ'ըսէ հիլամ՝ առանց ծածկել կարողանալու այդ նախագահներէն իր «վառուած» ըլլալու փաստը: Արցախի այն նախագահները, որոնք, Մայր Նայաստանի օգնութեամբ, հակառակ իրենց համեմատաբար նուազ ուժերուն, ծունկի կը բերէին ազերիական բանակը, ցոյց տալու: Իրավիճակ, որ մեզի կը յիշեցնէ Արշակ Բ. Թագաւորը՝ Պարսից շահ Շապուհի առջէ:

Ալիեյը յայտարարութեան ամբարտաւոր անդրադարձեր է Սեպտեմբեր 21-ին Արցախի միւս ղեկավարներուն հետ ձերբակալուած եւ այժմ անոնց հետ Պաքոյի բանտերէն մէկուն մէջ գտնուող նախկին պետնախարար Ռուբէն Վարդանեանին, այն մարդուն՝ որ Ստեփանակերտի անկումէն դէռ շատ առաջ բոլոր հնարաւորութիւնները ունէր շրջափակումէն դուրս պրծնելու. ազերիները պակաս կաշառակեր չեն, քան հայերը, եւ ուսերը աւելի պակաս չեն՝ քան հայերն ու ազերիները: Բայց մնաց պաշարման օղակին մէջ, քանզի չէր կրնար ընկղմուող նաւը լքել ժողովուրդէն առաջ: «Չիմա,- կ'ըսէ Ալիեյը՝ ակնարկելով Վարդանեանին,- անկա Պաքոյի մեկուսարանին մէջ անոր թէյ կը մատուցեն», ինչ որ ազերիական գողականուստիկանական խօսոյթով կը նշանակէ վրան խնդալ,

Երգիծակար՝ Թորոյի, յատուկ «Պայքար»-ին

ստորացնել...

Եւ ոչ միայն Ռ. Վարդանեանը: Խորհրդարանի նախագահ Դաւիթ Իշխանեանը, նախկին չորս նախագահներէն երեքը եւ ուրիշներ նոյնպէս կրնային հեռանալ, սակայն չդիմեցին դաւաճանական այդ քայլին, իսկ նախագահի խորհրդական Դաւիթ Պապայեանը անձամբ Շուշի գնաց եւ յանձնուեցաւ՝ ազգային ու պետական իր ուղղամտութիւնը ապացուցելու:

Այժմ «ահաբեկչի» եւ «պատերազմական յանցագործի» մեղադրանքներով ալիեյեան դատարանը կը պատրաստուի երկարաժամկետ բանտարկութեան վճիռներ արձակել անոնց դէմ, ներառեալ Ռ. Վարդանեանը, որ բնաւ առնչուած չէ եղած պատերազմական գործողութիւններու: Սակայն ան, հայ եւ օտարազգի իր գործընկերներուն օգնութեամբ, Նայոց ցեղասպանութեան հարցին հանրահռչակումը իր Aurora շարժմամբ դրաւ միջազգային ամենաբարձր հարթակի վրայ՝ որպէս ընդհանրապէս հսկացեղասպանական պայքարի գիտահանրային ամպիոն: Նետեւաբար ան թշնամի կը նկատուի բոլոր ցեղասպաններու եւ յատկապէս՝ Ալիեյի mentor էրտողանի կողմէ: Փաստօրէն հիլամը, պատժելով Ռ. Վարդանեանը, ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլայ ոչ միայն ինքզինքին, այլեւ էրտողանին, չբացառելով նաեւ, անուղակիօրէն, Իսրայէլին ու հրեական որոշ կազմակերպութիւններու, որոնք ցեղասպանութիւն եզրոյթը (term) սեփականացուցած են ամբողջութեամբ:

Ինչո՞ւ համար կը գրուին այս տողերը:

Անընդունելի, դատապարտելի է այն լռութիւնը, անգործութիւնը, պիտի ըստի՝ անտարբերութիւնը, որ կը տիրէ հայաշխարհի մէջ ոչ միայն Ռ. Վարդանեանի, այլեւ մեր միւս կալանաւորներուն նկատմամբ: Բացի Երեւանի Ազատութեան հրապարակին վրայ կայացած մէկ հանրահաւաքէն, Թեքէեան Մշակութային Միութեան, ՌԱԿ չամակարգուած Մամուլի «Ո՛չ ահաբեկչութեան» շարժումէն, ոչ մէկ բողոք եւ պաշտպանութիւն մեր կալանաւորներուն, բոլոր բանտարկեալներուն: Միայն վերջերս իմացանք, որ գործի անցած է «Ռաֆայէլ Լեմբին» հակացեղասպանական հիմնարկը վերջապէս: Սակայն համաժողովրդային շարժում չկայ ու չկայ: Կը նշանակէ՝ չկայ հանրային գիտակցումը, թէ Արցախի պետական ու զինուորական ղեկավարութեան կալանաւորումն ու դատապարտումը համազօր է համայն հայութեան դատապարտումին՝ որպէս «ցեղասպան» եւ «ահաբեկչ»...

Ոչ ըստ այդքան թող չուրդէ Նայաստանի ներկայ իշխանութեան կողմը ակնկալութեամբ: Արդէն հաստատուած կարծիք է, որ այդ իշխանութիւնը այնքան ալ դժգոհ չէ Արցախի ղեկավարութեան պատանդի կացութենէն:

Այդ կարծիքը օրերս հաստատուեցաւ նոյնինքն Ռուսիոյ նախագահ Փութինի բերանով: Պատասխանելով լրագրողի հարցին, թէ Մոսկուայի ինչո՞ւ չի միջամտեր Ռ. Վարդանեանի «գործի», Վլատիմիր Փութինը նախ փորձեց արդարանալ մատնանշելով, որ ան ոռուսական հզօր քաղաքացիութենէն հրաժարած է, կարծես այդ երկիրը միայն իր հպատակութիւնը կրող քաղաքացիները կրնայ պաշտպանել, ապա կատարեց ինքնարդարացման ցրնցիչ բացայայտումը, թէ պաշտօնական Երեւանն ալ չի փափաքի անոր եւ միւս պատանդներուն վերադարձը... Այս իրավիճակին դիմաց հայութիւնը, յատկապէս անոր

Շար. - էջ 9

ՆԱԽԱՐԱՐ ԶԵՐՈՒԲԵԱՆ. «ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԴԱՅԱՍՏԱՆ ԱՅՑԵԼԱԾ Է 1,8 ՄԻԼԻՈՆ ԶՐՕՍԱՇՐՋԻԿ, ԻՐԱՔԱՆՉԻՐԸ ԴԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ ԿԸ ԾԱԽՍԷ ՇՈՒՐՋ 1200 ՏՈԼԱՐ»

Այս տարի Նայաստան այցելած է 1,8 միլիոն զբօսաշրջիկ, իւրաքանչիւրը Նայաստանի մէջ կը ծախսէ շուրջ 1200 տոլար: Ազգային ժողովին մէջ «ՀՀ 2024 թուականի պետական պիտուծէի մասին» օրէնքի նախագիծը քննարկելու ատեն այս մասին ըսաւ ՀՀ տնտեսութեան նախարար Վահան Քերրոբեանը: Ըստ անոր՝ ներքին զբօսաշրջութեամբ պայմանաւորուած, զբօսաշրջիկէն Նայաստանի պիտուծ կը մտնէ մօտ 44 հազար դրամ: «Այսինքն՝ մենք խօսում ենք այն մասին, որ ներգնայ զբօսաշրջութիւնից ՀՀ պիտուծէ մտնում է մօտ 100 միլիարդ դրամ»:

Քերրոբեան նաեւ տեղեկացուց, որ զբօսաշրջութեան ոլորտին մէջ կառավարութեան ներդրումները վերջին 3 տարուան ընթացքին աճած են 6,5 անգամ՝ 2 միլիարդէն մինչեւ 12 միլիարդ:

ԱԶԱԳԵՅ
Շարքաթերք

ABAKA

**Hebdomadaire Arménien
Armenian Weekly ISSN 0382-9251**

Publié par /Published by
Le Centre de Publication Tékéyan
825 rue Manogian, Saint-Laurent,
Québec H4N 1Z5

Tél: (514) 747-6680 • FAX: (514) 747-6162
e-mail: abaka@bellnet.ca
www.tekeyanmontreal.ca

**Պատասխանատու խմբագիր՝
ՍԷՏԻՍ ՊԱՎԳՆԵԱՆ**

**Ծանուցումներու
նուիրատուութիւններու եւ
գրասենեակի պատասխանատու՝
ՍԱԼԻ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ**

**Թորոնթոյի պատասխանատու՝
ՄԱՏԱԾ Բ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ**

Canada
2nd Class \$80 (QC & ON)
1ère classe/first class \$150
U.S.A. 1st class (US) \$150
Autres pays/Other countries:
1st class (US)\$120
Per issue \$1.75

Dépôt légal: Bibliothèque du Québec

PM40015549R10945
TPS/GST - R119209294 • TVQ/PST #1006268699

Financé par le gouvernement du Canada
Funded by the Government of Canada

Canada

«ԱՊԱԳԱՅ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ ՋԵՐՄ ՈՒ ՀՈԳԵՊԱՐԱՐ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ SONA LAKHOYAN-OLIVIER-Ի ՀԵՏ

ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑԸ ՎԱՐԵՑ՝ ՊԵՐՃ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

Քաղաքական ասպարեզին մեջ քաղաքագետի մը թաքուն ծրագիրները պահուրտած կ'ըլլան, կասկածելի ու բռնազբոսիկ ժպիտներու ետին, իսկ ուղղուած հարցումներուն՝ իր պատասխանները կ'ըլլան երկիմաստ, որոնցմէ կամ կը կռահես այն ինչ որ կը փափաքէիր կամ բան մըն ալ չես հասկնար:

Տիկին Սոնա Լախոյեան Օլիվիէի հետ «Ապագայ» շաբաթաթերթի հանդիպումը ձգեց ճիշդ հակառակ տպաւորութիւնը:

Դեմ յանդիման եկանք աշխոյժ, խանդավառ եւ հաճելի անձնաւորութեան մը որուն աչքերէն կը կայծկլտայ յստակութիւն եւ շրթներուն վրայ ճշմարտութեան անկեղծ ժպիտ մը:

Տասը վայրկեան ետք արդէն երկուստեք հանգստորէն կը խօսակցեինք, կարծես տարիներու՝ անցեալի ծանօթութիւնը կը կրկնուէր:

Կը խօսէր... կը պատմէր... հեզասահ... առանց դադարի եւ առանց վերապահութեան:

Տիկին Սոնա Լախոյեան՝ անդրանիկ դուստրը Բիւզանդ Լախոյեանի, ծնած է Լիբանան, ուր նախնական ուսումը ստանալէ ետք, այդ շարունակած է Գանատա: Նախ՝ հետեւելով հորը, յետոյ եղբորը՝ քայլերուն: Սոնա կը մասնակցի մարմնամարզային մրցումներու, միանալով ՀՄԸՄ «Կամք»ի խումբին, մինչեւ կը հասնի ՀՄԸՄ-ի ներքին մրցումներու 800 մեթր վազքի ախոյանութեան, արձանագրելով նոր չափանիշ մը:

Տիկին Լախոյեան երկար տարիներ կը ստանձնէ ՀՄԸՄ «Կամք»ի վարիչի (Coach) պաշտօնը: 2010-ին Լաւալի ՀՄԸՄ-ի հիմնադիրներէն ըլլալով կը ստանձնէ ատենապետութեան պատասխանատուութիւնը եւ ինչպէս անցեալին, միշտ օգտակար հանդիսանալով Հայ գաղութին, կը ծրագրէ Սուրիոյ դժուարին պայմաններէն ազատուող երիտասարդներուն, տրամադրել ՀՄԸՄ-ը իբրեւ հաւաքման նոր կեդրոն: Այսօր Լաւալի ՀՄԸՄ-ը 250-է աւելի հետազօտիչ (Scout) անդամներ ունի:

Այսքանը՝ իբրեւ անձնական ծանօթութիւն:

Իսկ գալով իբրեւ ասպարեզ, ուսումը կ'աւարտէ քաղաքագիտական վկայականներով «Համաշխարհային Յարաբերութիւններ»-ու master-ով: Ընդունւած է Դպրոցական Յանձնակատար (Commission Scolaire de Laval) Լաւալի իբրեւ յարաբերական ներկայացուցիչ՝ Commissair-ի պաշտօնով (մօտ 8 տարի):

Եղած է փոխատենապետ Լաւալի առողջապահական հիմնարկութեան (Fondation Cite' de la Sante' de Laval):

Տիրապետած է հինգ լեզուներու. հայերէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, արաբերէն եւ թրքերէն. իսկ սկզբնական գիտութիւնը ստացած է յունարէն, ռուսերէն, գերմաներէն եւ սպաներէն լեզուներու՝ Concordia համալսարանին մէջ:

Միշտ փափաքած է իր շրջանի քաղաքացիներուն տալ որակաւոր կեանք, պահելով հաւասարակշռուած վիճակ՝ տնտեսական բարելաւումի (Economic progress), ընկերային զարգացման (Social development) եւ կենսոլորտի պահպանման (Environmental protection):

Ամենէն աչքառու յաջողութիւնը, որ ունեցաւ տիկին Լախոյեան, չոկտեմբեր 2022-ին Գանատայի Քէպէք նահանգի ընտրութիւններուն՝ ընդունուեցաւ Լաւալ քաղաքի՝ Chomedey շրջանի խորհրդարանի՝ երեսփոխան, ներկայացնելով՝ Partie Liberal du Que'bec:

Մեր խօսակցութեան լուսարձակին տակ եղաւ, իր ազգային ու մշակութային նախասիրութիւնները, հայկականը՝ իր ցաւերով ու փառքերով, իրականութիւններով ու յուսախաբութիւններով:

Պահ մը մոռցեր էինք քաղաքականութիւնն ու մեր հանդիպման շարժառիթը ու կը խօսէինք-աւելի ճիշդը ինքն իր յորդահոս մասնակցութեամբ - հայրենիքի կամ Սփիւռքի մասին, մե'ր մասին:

Ժամանակը կը յառաջանար. թուրքերու նօթերուն նայելով՝ նկատեցի վերջին հարցումը. որուն չէի անդրադարձած:

- **Տիկին Լախոյեան - Ձեր քաղաքային կեանքի ընթացքին չէք ունեցած մարտահրաւերներ, որոնց Ձեր մօտեցումը փոփոխութեան կամ բարելաւումի կը կարօտէր:**

Առանց տատամսելու ըսաւ.- «ըրաժներէս բնաւ չեմ զղջացած: Երկարատեւ օրուայ աշխատանքս ետք (առաւօտեան ժամը 5:00-էն մինչեւ գիշերուայ 11:30) հանգիստ կը դնեմ գլուխս բարձին ու հանդարտ խղճով կը քնանամ: Նոյնիսկ երբ առաջարկեցին ինծի ստանձնել Chomedey-էն տարբեր շրջան մը՝ հաստատ մերժեցի. «կը փափաքէի լաւագոյնս ծառայել հոն՝ ուր լաւ կը ճանչնամ»:

Ուզեցի հարցումիս ուղղութիւնը փոխել ու տարբեր ձեւով հարցուցի: **«Ըսել կուզէի թէ արդե՞՞ք կայ պատահար մը, որ կը զղջաք ըրած կամ չ'ըրած ըլլալնուդ համար»:**

Լռեց: Մտքերը սլացան ու տարին զինք հեռու... կարծես շատ հեռու: Լռեց բաւական երկար. արտասովոր էր այսպիսի խօսող ու ճռուողով անձի մը համար: Վերջապէս խեղդուած ու դողդոջուն ձայնով մը փսփսաց:

- 8 Փետրուար 2023-ին Քէպէքի l'assemble'e National du Que'bec-ի առջեւ, մի քանի գործակիցներու հետ, ներկայացուցիք առաջարկ մը (motion), դատապարտելով Արցախի Լաչինի (Բերձորի) անցակէտի առնչութեամբ՝ կատարուած ոճիւրները. եւ այդ բողոքը ընդունուեցաւ Քէպէքի կառավարութեան կողմէ: Կը փափաքէի նոյնօրինակ առաջարկ մը եւս ներկայացնել, պահանջելով Լեռնային Ղարաբաղի հայկական ազատ պետականութեան ճանաչումը (recognition). սակայն չկրցայ... ներողութիւն չեմ կրնար ըսել «չկրցայ» այլ «չհասայ: Դէպքերը շատ արագ զարգացան»:

Ըսաւ ու լռեց: Ես ալ լռեցի: Լռութիւն մը որուն մէջ կը պարփակէր, ցաւ, տխրութիւն սակայն նոյն ատեն հպարտանք, նմանօրինակ քաղաքական գաղափարներ ու հաղորդամիջոցներ - (Media) օգտագործելու ու օգտուելու անոնց ստեղծած անծայրածիր ուժերէն:

Ձեռքի անկեղծ սեղմումով բաժնուեցանք տիկ. Սոնա Լախոյեան Օլիվիէ-էն շնորհակալ ըլլալով, որ հակառակ իր սեղմ օրակարգին կրցաւ մեզի տրամադրել հաճելի եւ մանաւանդ տեղեկատուական (Informative) պահեր: Պատուաբեր հայ' մը, որ քաղաքական սկզբունքներուն առընթեր չի մոռնար իր հայկական բարոյական-ազգային համոզումները՝ որպէս կեանքի ուղղութիւն:

...Եւ վստահ պիտի հասնի - այդ մեր մաղթանքն ալ է - այն **կիզակէտին** որ կը հետապնդէ **անկեղծ ու յստակ** քայլերով:

Սփիւռքը պէ'տք ունի նմանօրինակ անձերու: Ճիշդ է թէ ընտրութիւններու ժամանակ, անոնք պէտք ունին մեր **ձայնին**, սակայն մե'նք ալ պէտք ունինք իրենց **բարձրաձայն** խորհրդարանային (parliamentary) ուժին:

ՆՈՒՊԱ ... Շար. - էջ 1 - ԷՆ

Նման անարդարութիւնները:
Խօսելով այս ամէնի մասին եւ ահագանգելու իր անձնական պատճառներու մասին՝ Աֆէեան յիշեցուցած է, որ իր նախնիները մագապուրծ եղած են Օսմանեան կայսրութեան կողմէ՝ իրագործուած Հայոց Ցեղասպանութիւնէն, իսկ իր ընտանիքը փախած է Լիբանանէն՝ քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ:
COVID-19-ի դեմ պատուաստանիւթ ստեղծած ընկերութեան համահիմնա-

դիրը յիշեցուցած է վերջին 25 տարիներուն Հայաստանի մէջ տարբեր ծրագրերու մէջ ներգրաւուած ըլլալու, ինչպէս նաեւ «Արորա» համաշխարհային մարդասիրական մրցանակը ստեղծելու մասին: Աֆէեանի խօսքով՝ իրեն կը գոհացնէր այն, որ Հայոց Ցեղասպանութիւնէն 1 դար անց հնարաւորութիւն ունէր այդ նախագծի միջոցով օգնել ճնշումներու ենթարկուած տարբեր մարդկանց եւ այնպէս ընել, որ նման բան այլեւս երբեք տեղի չունենայ:
«Երբ աշխարհը մի կողմ կանգնած կը դիտէ անարդարութիւնները եւ ոչինչ չընէր, ապա ոչ միայն դժուար է հասնիլ արդարութեան, այլեւ դժուար է հասնիլ խաղաղութեան», - ըսած է Նուպար Աֆէեան:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ ԵՆ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՅԱՆՔՆԵՐԻ ԵՒ ԳԱՆԱՏԱՅԻ ԹԵՔԵԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ՝ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԱԽԱՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ԱՐՑԱԽԱՅԱՅԵՐԻՆ ԱՆՎՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

Համաձայն Միացեալ Նահանգների Եւ Գանատայի Թեքեան Մշակութային Միութեան վարչութեան կողմից ՈՐՈՇՄԱՆ՝ այս անգամ օգնութիւնը տրամադրուեց արցախահայ բազմանդամ եւ սոցիալապէս անապահով ընտանիքներին:

2023 թուականի Սեպտեմբերի 19-20-ը Ատրպեյճանի կողմից լայնածաւալ յարձակման հետեւանքով ողջ արցախահայութիւնը պարտադրուած տեղահան եղաւ, մարդիկ դուրս եկան իրենց հայրենի գիւղերից, քաղաքներից ու ամառներից:

Բոլորի միակ նպատակն էր փրկուել, հասնել Մայր Հայաստան, բայց դեռ պէտք էր յաղթահարել ատրպեյճանական տիրապետութեան տակ անցած Հաքարի կամրջի անցակէտը:

Շատերն իրենց զոհուած հայրերի, եղբայրների ու զաւակների շիրիմներին թողեցին, սրբութիւն համարուող շքանշանները, նկարներն ու զինուորական գրքոյկները. լսել էին՝ ազերիները առաւել հետապնդում էին այն ընտանիքներին, որոնք անցած 30 տարիներին ունեցել են հերոսաբար մարտնչած զաւակներ՝ հայրեր, որդիներ:

Արցախում բնակուող ընտանիքներից իւրաքանչիւրը բախում էր իւրատեսակ դժուարութիւնների՝ մագապուրծ հասնելով Հայաստանի Սիւնիքի մարզի Գորիս քաղաքի Կոռնիճոր բնակավայր: Առաւել դժուար կացութեան մէջ էին յայտնուել բազմազաւակ ընտանիքները, սոցիալապէս անապահովներն ու հաշմանդամութիւն ունեցողները:

Պատերազմների ընթացքում ամենաշատը տուժում են երեխաները, որոնք իրենց կեանքի ողջ ընթացքում կրում են այդ հոգեկան տառապանքն ու ապրումները՝ իրենց ներսում խաթարելով չարի ու բարու իրենց պատկերացումները:

Բազմանդամ եւ սոցիալական խնդիրներ ունեցող ընտանիքներին թեքեանցիների նիւթական աջակցութիւնը որոշակի ջերմութեամբ ու առանձնայատկութեամբ ընկալուեց:

Նեղինար Արզումանեանի 9 հոգանոց ընտանիքը ապրում էր Հաղրութի շրջանի Տումի գիւղում, աղջիկների՝ (9տ.17տ.19տ.), եւ տղաների՝ (6տ.8տ.12տ.13տ) հետ: Ունէր մեծ տուն ու այգի: Արցախում կրկին ապրելու միտքը մնացել է անցելու: Այժմ բնակուում են Հայաստանի Կոտայքի մարզի Չարենցաւան քաղաքում 3 սենեականոց բնակարանում, յարմարուել են...

Ստեփանեան Ալլա՝ 39 տ. Ընտանիքի անդամների թիւը՝ 10: Արցախում Ապրել են Մարտակերտի շրջ. Գիւղ Մատաղիս, պատերազմից յետոյ տեղափոխուել են Ստեփանակերտ, ամուսինը զոհուել է 2020 թուականի 44-օրեայ պատերազմում, նրա երկու տղաները՝ Սամուէլն ու Արսէնը զոհուել են 2023թ. Սեպտեմբերի 19-ին տեղային մարտերում: Այժմ ապրում է՝ 62 տարեկան հօր, 62 տ. Ալուինա մօր, եղբօր՝ Անդրանիկի նրա կին Նունէի իրենց երեխաներ՝ 8 տարեկան Կամոյի, 6 տարեկան Ալբինայի, ու ամսական Արիանայի, քրոջ՝ Անահիտի, ում ամուսինը զոհուել է, 12 տարեկան Վահէի հետ: Բազմանդամ այս ընտանիքում երեխանները շատ դժուար են յարմարուում նոր բնակավայրում.- ասում է. «Ոնց որ մարդու հոգին այստեղ լինի, սիրտը՝ այնտեղ, շատ դժուար է: Որ օրը կարողանանք հետ վերցնել այդ հողերը, ոչ մէկս էլ չենք մնայ այստեղ»:

29 տարեկան Մովսիսեան Լուսինէի, (նա հիւանդ է, ընդունում է քիմիատերապիա) 9 հոգանոց ընտանիքը Արցախում ապրել է Ստեփանակերտում, ամուսնու՝ Յովհաննէսի, 6 տարեկան աուտիզմով հիւանդ Լեւոնի, 2,5 տարեկան աղջկայ՝ Մարիի, ամուսնու քրոջ՝ Խասմարդի (ուժ ամուսինը զոհուել է 2023 թուականի Սեպտեմբերի 20-ին) նրա տղայ՝ 5 տարեկան Հայկի, 3 տարեկան Մարիայի, սկեսուր՝ Ալվարդի, սկեսրայր Վլադիմիր 73տ.: Այժմ ապրում են Հայաստանում Գեղարքունիքի մարզի Սեւան քաղաքում. «ընտրեցինք այնպիսի տեղ, որ մօտ լինի հիւանդանոցը, քանի որ տղաս եւ ես ամէն ամիս բժշկի այցելելու կարիք ունենք. միայն աուտիզմով հիւանդ տղայիս՝ Լեւոնի համար հարկ կը լինի ամէն ամիս 50.000 դրամի դեղ գնել»:

36 տարեկան Բեջանեան Գեղամի 7 հոգանոց ընտանիքը Արցախում

ապրել է Ստեփանակերտում. կնոջ Վալենթինայի, աղջիկներ՝ 7 տարեկան Նունէի, 6 տարեկան Քաթարինայի, 3 տարեկան Սուսաննայի, 7 տարեկան Միհրանի, 72 տարեկան մօր հետ այժմ ապրում են լոռու մարզի Ազնուաճոր գիւղում ոչ բարուք տանը. «Մենք մեր գերդաստանով, այլ ազգականների հետ ենք դուրս եկել Արցախից: Բոլորս էլ իրար մօտ տներում ենք ապրում: Կը փորձենք յարմարուել, հող մշակել ի հարկէ նախկինի պէս չենք ակնկալում ապրել, սակայն գոնէ անվտանգ ենք ու հանգիստ»:

Փարամագեան Աւոյի Արարատի 10 հոգանոց ընտանիքը Արցախի Մարտունի շրջանի Մուշկապար գիւղից են: Տեղափոխուել են Հայաստանի Արագածոտն մարզի Կարբի գիւղում: Հօր՝ Արարատի 53 տ., մօր՝ Սուսաննայի, 91 տարեկան Անժելա տատի, եղբայրներ՝ 21. գարմոյի, 18 տարեկան Արսէնի, 17 տարեկան Արայիկի, 15 տարեկան Արամի, 9 տարեկան Աշոտի, Արեգա հօրաքրոջ (ուժ տղան զոհուել՝ 2023 թ. Սեպտեմբերի 19-ին դիրքերում): Աւօն իր բազմանդամ ընտանիքի հետ Արցախի իրենց գիւղում սեփական տուն է ունեցել, զբաղուել են հողագործութեամբ: Ասում է. «Հիմա Հայաստանում աշխատանք գտնելը բարդ է: Ինչ անենք, պիտի ստիպուած գոյատեւենք մինչեւ գարունը բացուի, որ գիւղատնտեսական աշխատանքներ անենք»:

Արցախից Հայաստան բռնագաղթած մօտ 120.000 խեղուած ճակատագրով ու անորոշ վիճակում յայտնուած արցախահայերից մօտ 3000 մարդ այս պահի դրութեամբ արտագաղթել է: Եթէ Հայաստանի Հանրապետութիւնը չկարողանայ տուն ու տեղ, երազանք ու ապագայ կորցրած արցախցիներին տեր կանգնել, հոգալ ու օգնել, շատերը կը մեկնեն:

Ահա այստեղ է, որ պէտք է ազգովի միաւորուենք, օգնենք յաղթահարելու արցախցու ժամանակաւոր խնդիրներն ու հոգսերը, միջավայր ստեղծել, բնակարանային ու աշխատանքի զբաղուածութիւն ապահովել նրանց համար, որպէսզի իրենք օտար չզգան իրենց Մայր Հայաստանում:

Արցախահայերի օգնութեան ծրագրերը շարունակուում են: Խնդրում-յորդորում եմ միացեք ծրագրին Արցախահայութիւնը մեր բոլորի կարիքը ունեն:

Ծրագրին միանալու համար կարող էք Գանատայում՝ Tekeyan Cultural Association Artsakh Aid, 825 Manougian Str., Ville Saint-Laurent, Quebec H4N 1Z5, Canada հասցեով, <https://www.convergepay.com/hotelpayments/?ssl-tsn-auth-token=khtGf%2FjkTgWma7CEev3bQaaayrSp5tT#!/> payment-method

Իսկ ԱՄՆ-ում նուիրատուութիւնները ուղարկել հետեւեալ հասցեով. Tekeyan Cultural Association Artsakh Aid, 755 Mount Auburn Street, Watertown MA 02472, <https://givebutter.com/AGuStb>,

ABAKA

SECTION FRANÇAISE

LUNDI, 6 NOVEMBRE 2023

L'Arménie devrait éviter de remplacer la diversification de sa politique étrangère par une stratégie antirusse

Écrit en anglais par Benjamin Poghosian et publié dans *The Armenian Mirror-Spectator* en date du 23 octobre 2023

Depuis la guerre du Haut-Karabagh en 2020, la diversification est probablement le terme le plus utilisé dans les discussions sur l'avenir de la politique étrangère arménienne. Il convient de noter que l'Arménie a cherché à mener une politique étrangère diversifiée depuis les premières années de son indépendance.

Parallèlement à l'établissement d'une alliance stratégique avec la Russie, l'Arménie a lancé un partenariat pragmatique avec l'UE et l'OTAN.

L'Arménie a signé son premier IPAP (Plan d'action de partenariat individuel) avec l'OTAN en 2005. L'OTAN a participé activement aux réformes de défense en Arménie accélérées après 2008, y compris l'éducation et l'examen stratégique de la défense.

L'Arménie s'est joint à l'initiative de partenariat oriental de l'UE en 2009. Elle n'a pas réussi à conclure l'accord d'association avec une zone de libre-échange approfondie et complète. Au lieu de cela, elle a signé l'Accord de partenariat global et renforcé en 2017, qui constitue désormais une base solide pour les relations entre l'Arménie et l'UE.

Cependant, la guerre du Haut-Karabagh en 2020, les incursions de l'Azerbaïdjan en Arménie en 2021 et en septembre 2022 et la guerre entre la Russie et l'Ukraine ont rendu nécessaire une plus grande diversification. Enlisée en Ukraine, la Russie n'a pas pu remplir pleinement toutes ses obligations de sécurité envers l'Arménie. Le rôle croissant de l'Azerbaïdjan et de la Turquie auprès de la Russie a eu, simultanément, un impact sur la politique globale de la Russie dans le Caucase du Sud.

L'Azerbaïdjan a exploité cette situation avec succès. Il a imposé un blocus au Haut-Karabagh en décembre 2022. Il a lancé une offensive militaire en septembre 2023, forçant la dissolution de la République autoproclamée du Haut-Karabagh et le déplacement de l'ensemble de la population arménienne de la région.

Cependant, l'appétit de l'Azerbaïdjan ne fait que croître et ses objectifs sont désormais ce qu'on appelle les enclaves et l'établissement de routes qui relieront l'Azerbaïdjan au Nakhitchevan et à la Turquie via l'Arménie.

Oui, après avoir établi un point de contrôle dans le corridor de Latchine en avril 2023, l'Azerbaïdjan a abandonné ses demandes d'un couloir extraterritorial via la province arménienne de Syounik. Cependant, Bakou exige toujours des garanties particulières pour la sécurité des Azerbaïdjanais qui transiteront par l'Arménie. Les « garanties spéciales » sont un terme assez vague et peuvent être exploitées par l'Azerbaïdjan de diverses

manières.

Alors que la menace de nouvelles incursions militaires de l'Azerbaïdjan demeure élevée et que la Russie continue de se laisser distraire par l'Ukraine tout en cherchant simultanément à améliorer ses relations avec l'Azerbaïdjan et la Turquie, l'Arménie devrait prendre des mesures énergiques pour diversifier ses politiques étrangère et de défense, en cherchant à trouver de nouvelles sources d'approvisionnement en armes et de dissuasion politique contre l'Azerbaïdjan. Les mesures prises par l'Arménie l'an dernier, notamment les accords de livraison d'armes signés avec l'Inde, les efforts visant à accroître la présence de l'UE en Arménie et le début des discussions sur d'éventuelles livraisons d'armes en provenance de la France, sont des pas dans la bonne direction.

Cependant, il existe une ligne claire entre une diversification plus poussée de la politique étrangère et de défense arménienne et la poursuite d'une politique antirusse, qui entraînera l'Arménie dans une guerre Russie-Occident ou « autoritarisme contre démocratie ». Alors que l'Arménie est confrontée à des menaces importantes de la part de l'Azerbaïdjan et de la Turquie, y compris le potentiel d'invasions militaires à petite ou grande échelle, faire de l'Arménie un autre point chaud antirusse et pro-occidental dans l'espace post-soviétique augmentera considérablement les risques pour la sécurité de l'Arménie.

La Russie fera tout pour empêcher la domination occidentale sur l'Arménie, et le Kremlin dispose d'un large éventail d'options pour faire pression sur l'Arménie. Cela pourrait utiliser de multiples leviers économiques, depuis le prix du gaz russe jusqu'à la création d'obstacles pour les entreprises arméniennes souhaitant atteindre la Russie, qui est la destination d'environ 40 % des exportations totales de l'Arménie. Plus dangereux encore, l'Azerbaïdjan pourrait utiliser les sentiments antirusse de l'Arménie dans ses négociations avec la Russie, décrivant l'Arménie comme un « lieu hostile à la Russie », qui veut rapprocher davantage

Suite à la page 6

L'Assemblée nationale du Québec appuie les Arméniens déplacés

Les élus québécois ont condamné l'invasion du Haut-Karabagh par l'Azerbaïdjan et réclamé une solution humanitaire pour les 120 000 déplacés arméniens de l'enclave.

Une motion déposée en ce sens par la députée caquiste Céline Haytayan (Laval-des-Rapides) a été adoptée à l'unanimité par l'Assemblée nationale. En entrevue avec La Presse Canadienne, elle n'a pas voulu s'engager quant à un soutien financier de son gouvernement aux réfugiés.

« Les citoyens et citoyennes du Haut-Karabagh craignent un génocide, il faut les écouter », a lancé le député Guillaume Simard-Cliche, de Québec solidaire (QS), lors du débat sur la motion : des propos qui résonnent puisque les Arméniens ont déjà été victimes d'un génocide en 1915.

Ce conflit a été largement éclipsé par l'agression sanglante du Hamas en Israël et l'escalade militaire qui a suivi.

Accord France-Arménie sur l'achat d'armes

La France s'est engagée à renforcer la défense aérienne de l'Arménie, à former du personnel militaire arménien et à aider le pays à réformer ses forces armées, alors que le groupe français Thales et Erévan ont signé, le 23 octobre dernier, un contrat pour l'achat de trois systèmes radar.

Le ministre français de la Défense Sébastien Lecornu et son homologue arménien Souren Papikian ont également signé une « lettre d'intention » sur la future livraison de missiles sol-air à courte portée Mistral.

Ils n'ont donné aucun détail financier ou autre sur ces accords lors d'une conférence de presse conjointe tenue après leurs entretiens à Paris. M. Lecornu a souligné le caractère défensif de ce qui sera la première arme majeure de fabrication occidentale fournie à l'Arménie.

« Il s'agit d'un système d'armes qui, de par sa nature même, ne peut être utilisé qu'en cas d'agression contre le territoire arménien et souvent avec des populations civiles en dessous », a-t-il déclaré, faisant allusion au risque d'invasion de l'Arménie par l'Azerbaïdjan.

Suite à la page 6

Le Congrès du Conseil de l'Europe condamne l'opération du Haut-Karabagh

Le 26 octobre 2023, lors de sa 45e session à Strasbourg, le Congrès des pouvoirs locaux et régionaux du Conseil de l'Europe a tenu un débat sur la situation humanitaire suite à la fuite de plus de 100 000 Arméniens du Karabagh.

Dans une déclaration présentée par Bernd Vöhringer (Allemagne, PPE/CCE), le Congrès a fermement condamné l'opération militaire menée par l'Azerbaïdjan au Karabagh les 19 et 20 septembre 2023 et le blocus de la région qui a duré dix mois auparavant, qui ont conduit à une situation humanitaire désastreuse. Tout en reconnaissant l'intégrité territoriale de l'Azerbaïdjan, le Congrès a déploré les graves conséquences humanitaires de la situation et a appelé l'Azerbaïdjan à s'abstenir de toute action susceptible de mener à une nouvelle détérioration de la situation et à libérer tous les représentants du Karabagh détenus, y compris au niveau local.

Le Congrès a exprimé sa solidarité avec les autorités locales arméniennes accueillant les Arméniens du Karabagh, s'est félicité du soutien déjà apporté aux communautés locales par le gouvernement arménien et a affirmé sa volonté d'aider

Suite à la page 6

Selon le Canada, il faut assurer une stabilité vitale dans le Caucase du Sud

La ministre canadienne des Affaires étrangères, Mélanie Joly, a déclaré le 27 octobre, à l'issue de sa visite à la base opérationnelle de la mission dans la ville thermale arménienne de Djermouk, qu'il fallait assurer une stabilité vitale dans la région.

« Soutenue par la contribution tierce du Canada, la mission de l'UE en Arménie (EUMA) travaille à surveiller la frontière entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan, garantissant ainsi une stabilité et une sécurité vitales dans le Caucase du Sud », a-t-elle déclaré dans un message sur X, anciennement Twitter.

Par ailleurs, la ministre a publié une photo de sa rencontre avec les dirigeants de la société civile arménienne, écrivant : « Garantir une paix et une sécurité durables dans la région, renforcer les démocraties et amplifier les voix arméniennes – autant de principes clés discutés avec les dirigeants de la société civile ici en Arménie. Merci à tous pour votre perspicacité, votre point de vue et votre plaidoyer ».

La Baronne Cox sur l'Artsakh : « Aucune nation ne devrait faire passer le pétrole avant les préoccupations humanitaires »

La baronne Caroline Cox, fondatrice de HART (Humanitarian Aid Relief Trust) et Crossbench Peer à la Chambre des Lords du Royaume-Uni, a parlé de la situation en Artsakh, du blocus par l'Azerbaïdjan et de la récente décision militaire.

« La possibilité du mot génocide a été utilisée parce que [si] les Arméniens ne parviennent pas à sortir... alors cela pourrait se transformer en un génocide potentiel, et c'est profondément inquiétant », a-t-elle déclaré.

Suite à l'annonce par l'Artsakh de sa dissolution d'ici le 1er janvier 2024, la baronne Cox a répondu : « Bien que l'Artsakh soit reconnu comme faisant partie de l'Azerbaïdjan par la communauté internationale, son attachement à ses traditions arméniennes et chrétiennes sont largement reconnus et le nettoyage ethnique forcé des Arméniens qui y vivent depuis des siècles a été qualifié de « crime de guerre ». Il ne doit y avoir aucune impunité pour ces politiques brutales et leurs auteurs doivent rendre des comptes. »

VISITEZ ABAKA NEWS
www.abakanews.org

L'Arménie ...

Suite de la page 5

les États-Unis et l'UE des frontières sud de la Russie.

L'Iran pourrait également ne pas être satisfait du changement géopolitique potentiel de l'Arménie. Depuis la fin de la guerre du Haut-Karabagh en 2020, l'Iran a signalé qu'il s'opposait à tout changement géopolitique dans la région.

Beaucoup en Arménie interprètent cela uniquement comme des objections de l'Iran à l'attaque et à l'occupation de l'Arménie du Sud par l'Azerbaïdjan, mais l'Iran exprime également ses objections au revirement de politique étrangère de l'Arménie de la Russie vers l'Occident.

L'Iran et la Russie soutiennent l'établissement d'un format régional (3+3 ou 3+2) pour le Caucase du Sud, faisant circuler l'idée selon laquelle les problèmes régionaux devraient d'abord être résolus par les puissances régionales.

L'Azerbaïdjan et la Turquie ont avancé cette idée immédiatement après la fin de la guerre du Haut-Karabagh en 2020 et la Turquie a eu une idée similaire après la guerre Russie-Géorgie de 2008. Un revirement réel ou perçu de l'Arménie vers l'Occident, tout en se présentant comme une nouvelle rampe de lancement pour l'Occident dans le Caucase du Sud, pourrait présenter l'Arménie sous un jour négatif pour la Russie, l'Iran et la Turquie.

Tout en espérant accroître son influence dans le Caucase du Sud en diminuant la présence russe, Ankara ne souhaite pas voir l'Occident dans la région. L'Azerbaïdjan pourrait habilement exploiter cette situation dans ses négociations avec la Russie, l'Iran et la Turquie, en décrivant l'Arménie comme le principal fauteur de troubles dans le Caucase du Sud, qui s'oppose aux formats régionaux et cherche à introduire l'Occident plus profondément dans la région. Cela pourrait créer une situation dans laquelle

Le Congrès...

Suite de la page 5

les autorités nationales et locales arméniennes, notamment par le biais d'activités de coopération sur le terrain, à répondre aux conséquences de la situation.

Prenant note des promesses faites par les autorités azerbaïdjanaises selon lesquelles les droits et libertés des résidents arméniens seront garantis et des plans annoncés pour leur réintégration, le Congrès a réaffirmé la responsabilité de l'Azerbaïdjan de garantir la sécurité des Arméniens du Karabagh restant dans la région et d'assurer la protection de leurs droits, notamment le droit de créer des institutions d'autonomie locale conformément à la Charte européenne de l'autonomie locale et de permettre un retour en toute sécurité dans la région de ceux qui le souhaitent.

Le Congrès a en outre appelé l'Azerbaïdjan à garantir l'acheminement sans entrave de l'aide humanitaire à ceux qui demeurent dans la région, notamment par la réouverture complète du corridor de Latchine, et a décidé d'accorder une attention particulière à la situation de toutes les personnes déplacées par l'opération militaire et au respect de leurs droits.

Accord France...

Suite de la page 5

M. Lecornu a également annoncé que la France formerait des officiers arméniens pour faire fonctionner les équipements militaires connus pour leurs « capacités de détection remarquables » et contribuerait aux réformes en cours des forces armées arméniennes. Un responsable militaire français conseillera le ministère arménien de la Défense sur ces réformes, a-t-il déclaré, ajoutant que des instructeurs français seront envoyés en Arménie pour enseigner à ses troupes de nouvelles techniques de combat.

Le gouvernement français a annoncé pour la première fois la fourniture d'armes à l'Arménie l'an dernier, à la suite de combats à grande échelle à la frontière du pays avec l'Azerbaïdjan, qui ont abouti à des gains territoriaux pour l'Azerbaïdjan. Il leur a donné le feu vert à la suite de l'offensive militaire azerbaïdjanaise du mois dernier dans le Haut-Karabagh, qui a conduit à la restauration du contrôle azerbaïdjanais sur la région et au déplacement de la quasi-totalité de sa population d'origine arménienne. Le président français Emmanuel Macron a suggéré que Bakou pourrait désormais attaquer également l'Arménie.

« La France a donné son accord à la conclusion de futurs contrats avec l'Arménie qui permettront la livraison d'équipements militaires à l'Arménie afin qu'elle puisse assurer sa défense », a déclaré la ministre française des Affaires étrangères Catherine Colonna lors d'une visite le 3 octobre à Erévan.

Le gouvernement azerbaïdjanais a condamné l'annonce de Colonna, la considérant comme une preuve supplémentaire du parti pris pro-arménien de Paris dans le conflit du Karabagh. Bakou a augmenté ses dépenses militaires après la guerre du Karabagh de 2020, en achetant davantage d'armes, notamment à la Turquie et à Israël.

L'Arménie intensifie sa coopération militaire avec la France, un membre majeur de l'OTAN, dans un contexte de détérioration de ses relations avec la Russie, alliée de longue date. Les tensions proviennent en grande partie de ce qu'Erévan considère comme un manque de soutien russe dans le conflit avec l'Azerbaïdjan. L'incapacité de Moscou à empêcher, arrêter ou même condamner l'offensive azerbaïdjanaise au Karabagh n'a fait qu'aggraver ces problèmes.

En outre, les dirigeants arméniens ont laissé entendre au cours de l'an passé que Moscou n'avait pas réussi à fournir davantage d'armes à Erévan malgré les contrats de défense russo-arméniens signés après la guerre du Karabagh de 2020. Ils ont déclaré qu'ils n'avaient d'autre choix que de rechercher d'autres fournisseurs d'armes. La France, qui abrite une importante et influente communauté arménienne, est devenue le principal soutien occidental de l'Arménie sous le règne de Macron. M. Lecornu a déclaré qu'il était attaché à l'intégrité territoriale de la nation du Caucase du Sud, même si « nous ne faisons pas partie des mêmes alliances militaires et politiques ».

la Russie et l'Iran ne s'opposeraient pas à ce que des crédits supplémentaires soient imposés à l'Arménie, tandis que l'Azerbaïdjan et la Turquie ne seraient que ravis de le faire.

En attendant, il convient de noter que la politique antirusse n'est pas une condition obligatoire ou nécessaire pour une diversification plus poussée de la politique étrangère arménienne. Il est difficile de supposer que l'Inde exige que l'Arménie devienne ouvertement antirusse pour lui vendre des armes indiennes, que la France exige des mesures publiques contre la Russie pour lui fournir des armes ou que l'UE souhaite des déclarations antirusse afin de concéder un soutien financier supplémentaire à l'Arménie ou discuter d'une éventuelle expansion de sa mission de surveillance.

Alors que l'ordre de l'après-guerre froide est en déclin et qu'aucun ordre nouveau n'est encore apparu, le monde est entré dans une période d'interrègne. La prochaine décennie, voire les dé-

ciennes, sera pleine de turbulences, de conflits et d'alliances ponctuelles. Dans la situation actuelle, l'Arménie devrait faire attention à ne pas se jeter au milieu de la guerre russo-américaine, se présentant comme un autre combattant contre l'autoritarisme et pour la démocratie. En d'autres termes, l'Arménie ne devrait pas chercher à devenir une nouvelle Géorgie dans le Caucase du Sud, en répétant le chemin emprunté par Tbilissi entre 2004 et 2012. Il sera plus sage de s'intéresser à l'exemple de la Géorgie de 2022-2023.

La Géorgie a un accord d'association, une zone de libre-échange et un régime d'exemption de visa avec l'UE, un partenariat stratégique avec les États-Unis basé sur la charte signée en 2009, un accord de libre-échange et un partenariat stratégique récemment établi avec la Chine, ainsi qu'une coopération économique croissante avec la Russie.

Traduction N.P.

ABAKA

ENGLISH SECTION

MONDAY NOVEMBER 6, 2023

US Media Coverage of the Armenian Exodus from Nagorno-Karabakh

By Suren Sargsyan published in *The Armenian Mirror of Spectator*

On September 19, Azerbaijan launched its gruesome attack against the civil population of Artsakh following a nine-month total blockade, committing atrocities resulting in the ethnic cleansing of the Armenian population. This was covered in the US media. Below we have singled out what kind of issues were discussed and the manner in which they were presented.

‘Separatists’ instead of ‘Armenians or Karabakh Armenians’

The first and foremost problem that one can encounter when reading several articles in such American media outlets as the Associated Press, Wall Street Journal, Fox News and NPR covering the issue of the Nagorno-Karabakh (NK) conflict is the use of the term “separatists” instead of “the local Armenian population” or “NK Armenians,” and “separatist government” instead of “the unrecognized NK government.” The shift in the discourse can indicate two things: either some circles in the United States are trying to delegitimize the Armenian entity that existed in the territory of Nagorno-Karabakh or that Azerbaijan is paying huge sums of money to do that job.

US Assistance to Armenia and the Visit of Samantha Power

The American media portrayed the US official response to the situation in Artsakh. The response came in two directions: one in the form of financial assistance provided to Armenia, specifically the \$11.5 million in humanitarian aid announced by the Biden administration, and the second was in the form of a statement calling for respect of the “sovereignty, independence, territorial integrity, and democracy” of Armenia. That statement was made by Samantha Power, the administrator of the U.S. Agency for International Development (USAID) during her visit to Armenia and Azerbaijan days after thousands of Armenians were forcibly displaced from NK. This visit of Samantha Power and the announcement of US assistance to Armenia was covered in a number of US media outlets.

Deteriorating Relations between Armenia and Russia

Another key point that received wide coverage in the US media was the deterioration of relations between Armenia and Russia, and the issue of Russian peacekeepers.

First, US media highlighted that the Armenian government accused the Russian peacekeepers of failing to protect the Armenian population, which also led to mass protests in Armenia, including the one outside of the Russian Embassy in Yerevan.

However, it was also stressed that the tension between the two countries emerged way before the exodus of the

Nagorno-Karabakh Armenians. Among the reasons, two were particularly emphasized: joint military exercises with the US and ratification of the Rome Statute. Another reason highlighted by the US media is the sending by Armenia of humanitarian aid to Ukraine and the visit of the Armenian prime minister’s wife to Ukraine. CNN even cited the Armenian prime minister stating, “We are not Russia’s ally in the war with Ukraine.”

Last but not least is an analysis referring to Russia’s actions. The New York Times concludes that Russia acted within its own interests: it tilted away from Armenia towards Azerbaijan, which is “much richer and militarily stronger than Armenia.” and “offers a bigger market for Russian goods, particularly weapons, and sits astride roads and railway lines vital for Russia’s trade with Iran and Turkey.”

Thus, the US media coverage of Armenian-Russian relations widely emphasized the tensions and problems developing between the two countries, putting specific emphasis on issues related to or of concern to the West.

Armenian Prime Minister Pashinyan’s Western Orientation

As already mentioned, the relationship between Armenia and Russia was highlighted in a number of US newspapers including the Western orientation of Pashinyan. Some news outlets such as Newsweek went so far as to state that the dissolution of NK is a “win for Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan” in realpolitik terms, as it was a “political burden and a barrier to regional peace and integration.” According to the same controversial article, “Peace will also allow Yerevan to cooperate with Azerbaijan and Turkey, which could accomplish Pashinyan’s goal to reorient Armenia to the west.”

Other articles highlighted the fact that Pashinyan and his government were critical of Moscow and its peacekeepers and that mutual accusations were made. Pashinyan is represented as someone “who has sought to strengthen ties with the US and the EU” while he is viewed “with suspicion” by Russia’s president who abhors so-called “color revolutions.”

Cont’d on page 8

Canada ambassador about sanctions on Azerbaijan: There is also dispute within Armenia regarding them

Canada’s ministry of foreign affairs is closely following the events in Nagorno-Karabakh, and is concerned about the dramatic deterioration of the humanitarian situation as a result of last year’s events. Andrew Turner, the first resident ambassador of Canada to Armenia, said this in his opening remarks at the discussion on border security between Armenia and Azerbaijan at the foreign affairs and international development committee of the Canadian House of Commons.

Canada has joined the Armenian government’s call for help. Canada has announced a total of \$3.9 million in humanitarian aid to support refugees from Nagorno-Karabakh through humanitarian organizations, Turner said.

Canada has consistently called for non-use of force, and has called on all parties to participate in negotiations to reach a comprehensive peace agreement. Canada supports the principles of non-use of force, the territorial integrity of both countries, and the right to self-determination. The peace agreement must now also guarantee the displaced population’s right to return to Nagorno-Karabakh and respect for their property and rights, the ambassador added.

MP Stephane Bergeron asked Turner a question about the possibility of imposing sanctions on Azerbaijan, to which the ambassador quoted Canadian FM Melanie Joly’s words that the matter of sanctions is on the table.

If necessary, they will be imposed, but we avoid it and try to solve the problem diplomatically. Furthermore, we are making preparations for Canada to become the first non-EU country to participate in a monitoring mission to see what is happening at the border. We are also working with our allies to convey our message clearly to Baku, that territorial integrity must be respected, Turner added.

Responding to the ambassador, Bergeron noted that Canada imposed sanctions against Russia for its invasion of Ukraine, and in 2021, Azerbaijan invaded and occupied a part of the sovereign territory of Armenia.

Cont’d on page 8

Pashinyan says Armenia and Azerbaijan agreed on three key principles

Armenia and Azerbaijan have agreed on three key principles of a bilateral peace deal, Prime Minister Nikol Pashinyan said on Monday.

“If the sides remain committed to these principles, the signing of an agreement on peace and settlement of relations will be realistic,” he told a joint meeting of the parliamentary standing committees addressing the 2024 draft state budget.

The three principles include mutual recognition of each other’s territorial integrity, delimitation of their shared border based on the Alma-Ata Declaration and unblocking of regional communications, the premier detailed.

He also said that Armenia hopes to open its border with Turkey to citizens of third countries and holders of diplomatic passports in the near future.

Ethnic cleansing in Karabakh received ‘pin-drop silence’ by American media, US presidential nominee says

Entrepreneur Vivek Ramaswamy, who has nominated his candidacy in the US presidential elections, has expressed his indignation that the American media selectively covered the wars going on in different parts of the world and did not cover the Armenian ethnic cleansing carried out by Azerbaijan in Nagorno-Karabakh. This is reported by the Armenian National Committee of America, which posted on X, former Twitter, the video of Ramaswamy’s interview.

“How many hours of your show—or minutes or seconds—have you dedicated to what Azerbaijan has done to Armenia and Nagorno-Karabakh?...Zero is probably the answer,” said Ramaswamy, noting that many media outlets have done the same. He noted that Azerbaijan’s actions against Armenians in September, when ethnic cleansing took place in Nagorno-Karabakh, were met with “pin-drop silence.”

In terms of Russia’s military operations in Ukraine, Vivek Ramaswamy stated that if the UA supports Ukraine, it should have intervened in “ten other conflicts” right now.

According to Vivek Ramaswamy, there is no reference to the conflict between Armenia and Azerbaijan because the mass media believe that it will not receive attention.

Armenia, China discuss issues related to the cooperation in the defense field

Minister of Defense of the Republic of Armenia Suren Papikyan, in the framework of his working visit to the People's Republic of China (PRC), had a meeting with the Vice Chairman of the Central Military Commission of PRC, a member of the Politburo of the "Chinese Communist Party", Colonel General He Weidong, the Armenian Ministry of Defense reported.

During the meeting, a number of issues related to the cooperation in the defense field and its potential for the development were discussed.

Both parties emphasized the significant potential for expanding cooperation in a number of fields.

European Union increases humanitarian funding to Armenia by about €1.7M

The European Commission of the European Union (EU) is increasing its humanitarian funding in Armenia with almost €1.7 million in response to the mass influx of people from Nagorno-Karabakh, the European Commission informed Tuesday. It added as follows:

The new funding will aim to further strengthen the existing EU humanitarian response to the displaced people by providing cash assistance, shelter, food security and livelihoods assistance, protection, and health. This funding comes in addition to the €10.45 million already announced by the Commission in response to the crisis, bringing total humanitarian funding to more than €12 million in 2023.

Commissioner for Crisis Management, Janez Lenarčič said: "Karabakh Armenians will not be forgotten. As the winter sets in, the displaced people in Armenia will face additional challenges. The EU is boosting its humanitarian funding to be prepared for the winter. We continue working together with our humanitarian partners on the ground to provide assistance to the most vulnerable."

With more than 100,000 people having fled their homes, often taking minimal belongings, those displaced are now in need of food, shelter, and other essential services as they try to settle in Armenia. The needs are expected to increase in light of the looming winter as people in need will require winterised shelter and warm clothing.

Nuclear Power Plant's second lifespan extension project to be launched in 2024

The government will allocate 20,2 billion drams in 2024 for the double extension project of the Metsamor Nuclear Power Plant's lifespan.

The project will be commenced in 2024, Minister of Territorial Administration and Infrastructures Gnel Sanosyan told lawmakers Tuesday.

He said there are two processes pertaining to the Metsamor Nuclear Power Plant.

In 2024, 7 billion drams is envisaged for the first, ongoing extension project which began several years ago. "And next year we plan to start the double extension project, the purpose of which is to extend the nuclear power plant's lifespan until 2036, with corresponding licenses," Sanosyan said at a parliamentary committee hearing on the 2024 budget.

20,2 billion drams will be allocated next year for this project.

US...

Cont'd From page 7

Also, Pashinyan's comments, including criticism of Russia, the lack of the need for continuing the Russian military base in Armenia and the need to diversify Armenia's relationships, are often cited in the US media.

Eurowings to launch Yerevan-Berlin roundtrip flights

Eurowings will launch Yerevan-Berlin roundtrip flights in May 2024, the Armenian Embassy in Germany has announced.

The embassy's discussions with Eurowings were conducted together with Berlin legislator Martin Petzold and European and Armenian Professionals Association official Mikayel Minasyan, the Armenian Embassy said in a statement.

"Over the past few months, the Armenian Embassy in Germany, together with Member of the Berlin House of Representatives, Prof. Dr. Martin Petzold and European and Armenian Professionals Association official Mikayel Minasyan has had many discussions with Eurowings, aimed at including this route in the summer flight schedule."

Flights can already be booked for May 31, 2024 at the following link: <https://www.eurowings.com/de.html>

Newspaper: Karabakh army handed over ammunition not to Azerbaijan, but to Russian side

Hraparak daily of Armenia writes: According to our information, after the dissolution of the Artsakh [(Nagorno-Karabakh)] Defense Army, military license plates were removed from the military vehicles of the army, civilian license plates were placed instead, and with which people were taken out of Artsakh.

And the equipment that could not be taken out, according to our information, was destroyed as much as possible; some in the form of detonation, others—breakdown.

It should also be noted that the Azerbaijanis mainly display the ammunition that came under their control as a result of the actual combat operations. And the arrangement was such that the rest of the [military] equipment is not handed over to the Azerbaijanis, but to the Russian side, and the main part was handed over to them.

VISIT ABAKA NEWS
www.abakanews.org

Canada...

Cont'd From page 7

Since the conflict has been going on for more than 30 years, there is no clear information about the borders of the two countries, so we expect that such issues will be resolved through a peace agreement, including the preservation of homes and cultural treasures. Canada supports these efforts, Ambassador Turner responded.

MP Heather McPherson asked the ambassador in which case the sanctions will be considered more seriously.

According to the ambassador, negotiations on sanctions with the allies are already underway, but as long as the Armenian government has the impression that the peace process can be moved forward, Canada would not want to take any steps to hinder those efforts.

MP Sameer Zuberi asked the ambassador whether Armenia petitioned with a request to impose sanctions against Azerbaijan.

No, responded Turner, and noted that there is a dispute within Armenia at the moment regarding the application of sanctions. There have been calls for support and concrete action, but there is a clear understanding that the main focus must be on achieving an agreed peace agreement, he noted.

The ambassador added that no country has yet followed the path of sanctions, but France announced the provision of military aid to Armenia, as a result of which Azerbaijan refused to participate in international meetings that could contribute to the peace process.

Of course, we don't know if those meetings would be useful or not, but this step gave Azerbaijan a reason not to participate. Thus, such steps, including the threat of sanctions, can be a reason for some parties not to participate in peace talks concluded the first resident ambassador of Canada to Armenia.

ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՅՐԵՐԸ ԵՎՅԿ ԳԼԽԱՒՈՐ ԶԱՐՏՈՒՂԱՐԵՆ ՊԱՅԱՆՁԱԾ ԵՆ ՊԱՏՃԱՄԻՋՈՑՆԵՐ ՍԱՅՄԱՆԵԼ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻ ՀԱՆՂԵՊ

Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ Երոպական Երկիրներու հայրապետական պատուիրակներ եւ առաջնորդներ՝ Գերաշնորհ Ս. Խաժակ արքեպիսկոպոս Պարսամեան, Գերաշնորհ Ս. Տաթև Եպիսկոպոս Յակոբեան, Գերաշնորհ Ս. Սերոբէ Եպիսկոպոս Իսախանեան եւ Գերաշնորհ Ս. Տիրան Եպիսկոպոս Պետրոսեան, ս.թ. Հոկտեմբեր 25-ին, Աստրիոյ մայրաքաղաք Վիեննայի մէջ հանդիպում ունեցան ԵԱՀԿ գլխաւոր քարտուղար տիկին Շելլա Շմիտի հետ:

Հանդիպման ընթացքին Սրբազան Հայրերը տիկին Շմիտին փոխանցեցին Լ.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օրհնութիւններն ու բարեմաղթանքները, ինչպէս նաեւ ներկայացուցին Հայ Եկեղեցւոյ կողմէ իրականացուող աշխատանքները՝ ուղղուած տարածաշրջանային խաղաղութեան, Արցախէ բռնի տեղահանուած հայորդիներու կարիքներու հոգածութեան ու իրաւունքներու պաշտպանութեան, ինչպէս նաեւ պատմամշակութային ու կրօնական ժառանգութեան պահպանութեան:

Սրբազան Հայրերը ընդգծեցին, որ թէւ Եւրոխորհրդարանը դատապարտած է ատրպէյճանական իշխանութիւններուն կողմէ Արցախի մէջ հայերու դէմ իրականացուած սարսափելի յանցագործութիւնները, իսկ շարք մը երկիրներ ընդունած են ատրպէյճանի ցեղասպանական գործողութիւնները դատապարտող բանաձեւեր, սակայն ատրպէյճանը առ այսօր կ'անտեսէ միջազգային հանրութեան կոչերն ու որոշումները:

Հանդիպման ընթացքին հոգեւոր առաջնորդները նշեցին, որ ժամանակն է, որպէսզի ի պատասխան ատրպէյճանական իշխանութիւններուն որդեգրած ցեղասպանական քաղաքականութեան եւ արցախահայերու հանդէպ իրականացուած ցեղական զտումներու, միջազգային հանրութիւնը պատժամիջոցներ կիրառէ ատրպէյճանի հանդէպ՝ կանխելու համար անոր ռազմատենչ քաղաքականութեան յետագայ դրսեւորումները:

Ատրպէյճանի նման կեցուածքը առիթ պէտք է հանդիսանայ, որ Եւրոմիութիւնը վերազնահատէ վերջինիս հետ իր փոխարաբերութիւնները, ձեռնարկէ ռազմական յանցագործութիւններու մանրակրկիտ հետաքննութեան, ինչպէս նաեւ միջազգային երաշխիքներ ստեղծէ՝ ապահովելու տեղահանուած արցախահայերուն վերադարձը իրենց պատմական հայրենիք, ինչպէս նաեւ անոնց անվտանգ կեանքն ու կենսագործունէութիւնը:

Տիկին Շմիտ վստահեցուց, որ ԵԱՀԿ-ն ու անձնապէս ինքը պիտի ընեն ամէն հնարաւորը՝ նպաստելու տարածաշրջանին մէջ յարատեւ ու արդար խաղաղութեան հաստատման, որուն մէջ պէտք է նկատի առնուի նաեւ Արցախի ժողովուրդին վերադարձի իրաւունքն ու անվտանգ կեանքը իրենց բնօրրան: Գլխաւոր քարտուղարը նաեւ հաւաստիացուց, որ ԵԱՀԿ-ը պիտի շարունակէ իր աջակցութիւնը բերել ի նպաստ տեղահանուածներու մարդասիրական եւ հոգեբանական կարիքներու հոգածութեան:

Հանդիպման ասարտին Սրբազան Հայրերը Հայ Եկեղեցւոյ Երոպայի բոլոր առաջնորդներուն անունով նամակ փոխանցեցին տիկին Շմիտին, ուր ամփոփուած էին այն հիմնական կետերը, որոնք քննարկման նիւթ դարձան նաեւ հանդիպման ընթացքին:

Ի ԽՆԴԻՐ ... Շար. - էջ 2 - ԷՆ

դեռ կենսունակ եւ կազմակերպ հատուածը, Հայաստան թէ Սփիւռք, պէտք է զօրաշարժի անցնի եւ դիմումներով, կոչերով, օտար մամուլի հրապարակումներով, lobbying-ով, հրապարակային ցոյցերով եւ դատախարական նախաձեռնութիւններով տէր կանգնի իր պատանդներուն, բոլոր պատանդներուն:

Անոնցազատագրումը համազօրէ հայութեան դէմֆօրք-ատրպէյճանական կեղծ մեղադրանքներուն առ ոչինչ համարուելուն: Մանաւանդ՝ մեր ազգային արժանապատուութեան վերականգնումին:

Երեւան
«Պայքար» շաբաթաթերթ

ՏՈՒՆԻԱ ՄԻՅԱՏՈՎԻՉ. «ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՅՐԸ ՅԱՅՏՆՈՒԵՑԱՆ ԼԵՈՒԲ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ՝ ԱՌԱՆՑ ՈՐԵՒԷ ԿՈՂՄԷ ՈՐԵՒԷ ՅՈՒՍԱԼԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԿԱՍ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐՈՒ»

Մարդու իրաւունքներու հանդէպ լիակատար յարգանքը եւ միջազգային չափանիշներուն խստօրէն հետեւիլը պէտք է այժմ դրուի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ հաշտեցման եւ կայուն խաղաղութեան ճանապարհի կեդրոնին: Այս մասին յայտարարած է Եւրոխորհուրդի մարդու իրաւունքներու յանձնակատար Տունիա Միյատովիչը:

Յանձնակատարը Հոկտեմբեր 16-23 եղած է Հայաստան եւ Ատրպէյճան, հանդիպած է պաշտօնեաներու, մարդու իրաւունքներու պաշտպաններու, հակամարտութեան տուժածներու, միջազգային եւ իրաւապաշտպան կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու հետ, եղած է նաեւ հայաթափուած Արցախի մէջ:

Ըստ Միյատովիչի՝ այցին պատճառը Սեպտեմբերի վերջը ընդամենը քանի մը օրուան մէջ աւելի քան 100 հազար 600 արցախցի հայերու զանգուածային տեղահանումն էր, որ յաջորդած էր Սեպտեմբեր 19-20 Ատրպէյճանի իրականացուած ռազմական գործողութիւններուն, Բերձորի միջանցքի ամփոփումէն տեւած արգելափակման, մարդոց տեղաշարժի ու հիմնական ապրանքներու, ծառայութիւններու եւ էլեկտրականութեան հասանելիութեան երկարատեւ խափանումներուն:

«Արցախի հայերը յայտնուեցան լքուած վիճակի մէջ՝ առանց որեւէ կողմէ որեւէ յուսալի անվտանգութեան կամ պաշտպանութեան երաշխիքներու, անոնց համար տունէն հեռանալը միակ հասանելի տարբերակն էր», - նշած է ան:

Հայաստանի մէջ Միյատովիչը այցելած է Կոտայքի մարզի Աղանաձորի եւ Ծաղկաձորի տեղահանուածներու կացարաններ, հանդիպումներ ունեցած արցախցի հայերու, ներառեալ՝ ընտանիքներու, տարեցներու, հաշմանդամներու եւ խոցելի այլ անձերու հետ: Ան կոչ ւրած է Եւրոպայի խորհուրդի անդամ երկիրներուն լիարժէք աջակցութիւն ցուցաբերելու՝ ապահովելու անհրաժեշտ աջակցութեան կայունութիւնը:

«Ատրպէյճանը պէտք է երաշխաւորէ տարածաշրջանին մէջ մնացած հայերու եւ Հայաստան մեկնածներու մարդու իրաւունքները, ներառեալ՝ ապահով եւ արժանապատիւ իրենց տուները վերադառնալու իրաւունքը», - նշած է Միյատովիչը:

ՀՆՂԿԱՍՏԱՆԸ ԿՐ ԶՆՆԱՐԿԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՄՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԽՄԲԱՔԱՆԱԿ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐԵԼՈՒ ՀԱՐՅՈՒ

The Economic Times պարբերականը գրած է, որ Հնդկաստան դիտարկած է Հայաստանին սպառազինութեան նոր խմբաքանակ մատակարարելու կարելիութիւնը:

«Հնդկաստան կը մտածէ Հարաւային Կովկասի մէջ իր ռազմավարական դաշնակիցին՝ Հայաստանին սպառազինութեան նոր խմբաքանակ մատակարարելու մասին՝ անցեալ տարուան ընթացքին սպառազինութեան առաջին խմբաքանակի յաջող մատակարարումէն վերջ», գրած է պարբերականը:

Նշուած է, որ վերջերս Հայաստանէն բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը ժամանած է Նիւ Տելիի եւ քննարկումներ կատարած են այս առնչութեամբ: Պարբերականը ընդգծած է, որ Հնդկաստան դարձած է զենքի վստահելի մատակարար Հայաստանին համար:

Նոր մատակարարումներուն մասին մանրամասնութիւններ առայժմ չկան, սակայն, ինչպէս կը նշէ պարբերականը, հայ դիտորդները, որոնք փափաքած են անանուն մնալ, ըսած են, որ խմբաքանակը կարող է ներառել սարքաւորումներ, որոնք զսպող միջոց կը հանդիսանան Ատրպէյճանի հետ բարդ իրավիճակին մէջ:

Հնդկաստանի կողմէ Հայաստանին մատակարարուած սպառազինութեան վերջին խմբաքանակը ներառած է Pinaka տեսակի բազմափողանի հրթիռային կայաններ, հակաթանկային միջոցներ, հրթիռներ եւ այլ զինամթերք:

*The Tekeyan Cultural Association of the United States and Canada
Launches a Transparent Artsakh Refugees Aid Program
Directly to Individuals*

Dear fellow Armenians,
As over 100,000 of our brethren of Artsakh have suddenly and brutally been uprooted from their ancestral lands, and are in states of unimaginable despair in Armenia, many organizations are trying to set up different programs of assistance.
The Tekeyan Cultural Association of the US and Canada (TCA), which has a well-recognized track record over several decades in providing assistance in Armenia and Artsakh through a reliable, transparent and individualized allocation of funds, is now launching a clear, "donor-identified aid receiver format," in one of the three following categories that donors can choose from.

- 1) We will expand our well-known and successful **Sponsor a Teacher** program by allocating cash assistance specifically to identified newly displaced teachers from Artsakh as well as intellectuals and their families.
- 2) **Direct cash assistance will be given to identified displaced families**, giving priority to those who have elderly and child age members.
- 3) **Immediate help will be given to the burn victims** of the monstrous fuel depot explosion who are being treated at the Yerevan National Center for Burns and Dermatology hospital, and to their families.

The initial cash amounts allocated in each of the above cases will be USD 200.
Under the supervision of the TCA's Yerevan Representation office, a team of young volunteers will carry out this aid program. Donors will be provided confidentially with the identification of the receivers of such assistance.
The TCA Central Board will provide this program with an immediate starting seed fund of \$5,000.
Depending on the generosity of our donors we will hope to provide help in the very short term to 100 families, which we hope to be able to expand rapidly to 1,000 families and more.
Donors can specify one or more of the above-described categories. They will receive charitable donation tax exemption receipts. Tekeyan does not charge any service fees.

Donations in the US should be sent to Tekeyan Cultural Association Artsakh Aid,
755 Mount Auburn Street, Watertown MA 02472.

Donations in Canada should be sent to Tekeyan Cultural Association Artsakh Aid,
825 Rue Manoogian, St-Laurent, QC, H4N 1Z5.
or online by clicking the button [CLICK HERE](#)

Միրկի Հարենակիցներ, անմիջապես կատարե՛ք ձեր նուիրատուութիւնները, որպէսզի օգնենք մեր աղէտալ հայրենակիցներուն:

Central Board of the Tekeyan Cultural Association of the United States and Canada

Թեքէան Մշակութային Միութիւն
Տիկնանց Յանձնախումբ

**ՏԱՐԵԿԱՆ
ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ**

Նախագահութեամբ՝ ազնուահայ տիկին

ՄԻՎԻԱ ԴԵԼԼԱԼԵԱՆ-Ի

Կիրակի, 19 Նոյեմբեր 2023
առաւօտեան ժամը 11-էն սկսեալ

Ճաշի սպասարկութիւն ժամը 1-ին

Ձեռային աշխատանքներ, նուէրներ եւ զանազանը:
Հայկական ասանդական համեղ անուշեղէններու
եւ խմորեղէններու վաճառք:

825 Rue Manoogian, st-Laurent, H4N 1Z5

Tel: (514) 747-6680

Tekeyan Cultural Association

SPONSOR A TEACHER

2023

in Armenia and five villages in Artsakh

Since its inception in 2001, the TCA Sponsor a Teacher program has raised \$828,060 and reached out to 7,253 teachers and school staff in Armenia and Artsakh.

Yes, I want to sponsor teachers in Armenia and Artsakh to continue helping them educate the children, our future leaders. I would like to have the teacher's name and address.

\$200 \$400 \$600 other

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____
Email _____

Make check payable to: Tekeyan Cultural Association
Memo: Sponsor a Teacher
Mail your check to:
TCA Sponsor a Teacher
5326 Val Verde, Houston, TX 77056

YOUR DONATION IS TAX DEDUCTIBLE